

NOTAT

Kontakt:
Tine Maj Holm
tih@sl.dk

Dok.nr.
3624822
Sagsnr.
2017-SLCP-00053

29-06-2017

Indspil til forenkling af Lov om aktiv beskæftigelsesindsats (LAB-loven)

Indledning

Beskæftigelsesområdet er en af hjørnestenene i indsatsen for dels at fastholde og udvikle vores velfærdssamfund, og dels at sikre at mennesker som har en arbejds-evne, får mulighed for at bidrage og blive en del af arbejdsfællesskabet. Under hensyntagen til borgernes livssituation og individuelle ressourcer.

Socialpædagerne mener, at det kommende forenklingsarbejde af Lov om aktiv beskæftigelsesindsats overordnet skal have fokus på:

Socialpædagogisk støtte som fundamentet for en styrket beskæftigelsesindsats for mennesker med særlige behov. Det gælder både mennesker som er medlem af en a-kasse, og mennesker som ikke er forsikret. Det fordrer en bedre sammenhæng mellem LAB og lov om social service, styrket koordination på tværs af sektorer og en styrket og tydelig socialpædagogisk støtteordning

Større fleksibilitet i beskæftigelsesindsatsen for mennesker med særlige behov i form af stand-by ordning. Vi skal ikke sænke kravene - men sikre øget fleksibilitet i, hvordan beskæftigelsesindsatsen tilrettelægges med borgeren i centrum.

Et enkelt, overskueligt og rummeligt beskæftigelsessystem bidrager til en meningsfuld samlet beskæftigelsesindsats for det enkelte menneske, som er uden beskæftigelse. Det bidrager samtidig til, at medarbejdere, som arbejder med beskæftigelsesindsatsen, får frigivet ressourcer til den personlige relation og skabt resultater. Det er samfundsmæssigt og for det enkelte menneske en bæredygtig investering.

Når det enkelte menneske oplever, at det økonomiske fundament smuldrer, bidrager det til marginalisering af en allerede udsat gruppe af borgere. Dermed øges risikoen for, at målgruppen kommer længere væk fra målet om at komme i arbejde.

Socialpædagogerne 39.000 medlemmer arbejder dagligt for og med børn, unge og voksne med sociale problemer eller funktionsnedsættelser.

Den situation kan forebygges ved en kvalificeret og helhedsorienteret beskæftigelsesindsats. Socialpædagogerne vil med indspillet komme med vores bud på løsninger, som bidrager til forenkling af den samlede beskæftigelsesindsats og er meningsfuldt for borgerne.

Socialpædagogerne har via LO bidraget med indspil til forenkling af LAB i forhold til forsikrede, som er uden beskæftigelse. LO's forslag behandler imidlertid ikke de særlige udfordringer, der er med beskæftigelsesindsatsen for borgere, som har andre udfordringer end ledighed. Socialpædagogernes indspil er et supplement til LO's bidrag.

Socialpædagogerne skal i øvrigt henvise til Socialpolitisk redegørelse 2017, hvor registeranalyser viser, at mennesker med bl.a. ADHD og autisme kan blive en del af arbejdsfællesskabet gennem en bedre sammenhæng mellem de socialfaglige og beskæftigelsesrettede indsatser.

Fokus på borgere med særlige behov

Beskæftigelsesområdet har udviklet sig til et tungt bureaukrati med massive dokumentationskrav, tidsfrister og knobskydning, hvor hensynet til det enkelte menneske er nedtonet. Derudover har vi gennem mange år kunne konstatere, at der mangler koordinering på tværs af sektorer.

Socialpædagogerne har med dette indspil et særligt fokus på mennesker, som har andre udfordringer end ledighed (borgere med særlige behov). Målgruppen er sårbar og har særlige udfordringer, som kræver en individuelt målrettet beskæftigelsesindsats. Målgruppen er fx mennesker som er hjemløse, mennesker med sindslidelser, mennesker med misbrug, mennesker med fysiske og psykiske funktionsnedsættelser og psykisk sårbare unge.

For mennesker med særlige behov kan kravene i beskæftigelsesindsatsen, og særligt sanktionerne ved manglende opfyldelse af kravene, være en barriere for at komme i arbejde. Både helt lavpraktisk i forhold til kravene om digital dokumentation og kommunikation, overholdelse af stramme tidsfrister, men også i den personlige kontakt med de medarbejdere, som repræsenterer beskæftigelsesindsatsen.

Der er risiko for, at borgeren på forhånd eller midt i forløbet helt opgiver samarbejdet om beskæftigelsesindsatsen, eller ganske enkelt ikke har et tilstrækkeligt funktionsniveau til at håndtere indsatsen, og dermed mister sit økonomiske fundament. Det kan forstærke de udfordringer, som borgeren har i forvejen. Konsekvensen kan fx være tab af sin bolig, manglende midler til køb af nødvendig medicin eller et nødvendigt behandlingsforløb (fx psykisk lidelse, dårlig ryg eller behandling af diabetes), manglende økonomisk og mentalt overskud til at deltage i fritids/foreningsliv osv.

Socialpædagogerne anerkender, at der i det nuværende beskæftigelsessystem allerede eksisterer nogle muligheder for tilpassede forløb – ressourceforløb. Disse forløb består af en vifte af tværfaglige indsatser. Hensigterne i lovgivningen om et hel-

hedsorienteret fokus lykkes imidlertid ikke tilstrækkeligt, og særligt udsatte borgere vil profitere af, at dette fokus realiseres ved hjælp af socialpædagogisk indsats.

Ved en grundig helhedsorienteret afklaringsfase, vil det være muligt at få udarbejdet en hurtig vurdering af, om borgeren på sigt kan opnå beskæftigelse på ordinære vilkår, eller om den videre beskæftigelsesindsats skal ske på særlig vilkår, jf. lov om aktiv socialpolitik. Det skal også hurtigt afklares om en social pension er den bedste løsning. For at opnå en hurtigere afklaring, er det nødvendigt at kvalificere ressourceforløbene, så det sikres, at borgerne ikke fastholdes i ressourceforløb, som er meningsløse og uværdige.

Forslag - Koordinering af lovområder

Den socialpædagogiske indsats er nøglen til at få beskæftigelsesindsatsen til at lykkes for voksne og unge med andre udfordringer end ledighed. Den faglighed som socialpædagoger repræsenterer, kan både understøtte et målrettet tværfagligt samarbejde mellem beskæftigelses-, social-, sundheds- og uddannelsesområdet, skabe den gode udviklende relation til borgeren og være bindeleddet mellem de forskellige områder og borgeren.

Socialpædagogerne forslår, at der som et led i forenklingsarbejdet sikres en koordinering mellem LAB – loven og lov om Social Service. Det er særligt med henblik på, at styrke den socialpædagogiske støtte som grundlag for beskæftigelsesindsatsen for mennesker med særlige behov.

På beskæftigelsesområdet skal der være et fokus på, om borgeren er visiteret til socialpædagogisk støtte i henhold til lov om social service eller ej, og hvordan støtten kan understøtte beskæftigelsesindsatsen. I de tilfælde, hvor borgeren ikke er visiteret til socialpædagogisk støtte, skal det afklares, på hvilken måde det vil fremme borgerens beskæftigelsesmuligheder, hvis pågældende visiteres til socialpædagogisk støtte. Hvis borgeren er visiteret til støtte, skal der ske en vurdering af om støtten er den rigtige og om den er tilstrækkelig, jf. lov om social service.

Borgeren skal inddrages aktivt, og der bør være en helhedsorienteret social- og sundhedsfaglig afdækning af borgerens livssituation og ressourcer, hvor borgeren får mulighed for at beskrive sin livssituation, ressourcer, ønsker, drømme og målsætninger. Herunder hvad der har indflydelse på borgerens ressourcer – både i positiv og negativ retning. Det kan være familiemæssige- og sociale forhold, boligsituation, misbrug, evt. kriminel løbebane, fysiske/og eller psykiske helbredsproblemer, uddannelsesmæssig baggrund osv.

Hjørring Kommune har udviklet en metode, som er baseret på rehabiliteringstankegangen, tværfaglighed og koordinering på tværs af lovområder – Hjørring metoden. Hjørring kommune har gode erfaringer med metoden i beskæftigelsesindsatsen. I

det fremadrettede arbejde med forenkling og afbureaukratisering, kan beskæftigelsesministeriet med fordel lade sig inspirere af modellen.

Socialpædagerne kan også henvise erfaringerne fra bo støtteordningen Housing First, som er blevet evalueret af Socialforskningsinstituttet (SFI). Projektet er en del af hjemløsestrategien, og er en helhedsorienteret indsats, som har vist gode resultater. Erfaringerne fra projektet kan med fordel bruges som inspiration til en bredere målgruppe end hjemløse.

Forslag – Personlig handleplan og støtteordning

Der er brug for at borgeren skal være i centrum. Grundlaget for beskæftigelsesindsatsen skal være enkel og meningsfuld for borgeren, og der skal være sammenhæng i de forskellige indsatser, der iværksættes på tværs af sektorer.

Socialpædagerne foreslår, at borgeren får tilbud om én personlig tværgående handleplan og en socialpædagogisk støtteperson, som arbejder fleksibelt og tværfagligt.

Personlig handleplan

En personlig tværgående handlingsplan sikrer en fælles viden på tværs af de sektorer, som inddrages i borgerens beskæftigelsesindsats. I handleplanen skal der tages højde for, at de aktiviteter/initiativer der aftales med borgeren understøtter hinanden. På den måde undgås at borgeren sanktioneres i henhold til ét lovområde, som er ødelæggende for et initiativ, der er aftalt indenfor et andet lovområde.

Et eksempel er en borger (tidl. hjemløs) som er visiteret til botræning i henhold til lov om Social Service, og som overser en tidsfrist eller glemmer et berammet møde, jf. LAB-lovens regler. Sanktionen kan være, at borgeren mister retten til kontanthjælp og ikke kan betale husleje. Dermed risikerer borgeren at blive smidt ud af sin bolig og den socialfaglige indsats har været spild af ressourcer.

Et andet eksempel er en ung sårbar mor, som har behov for støtte til forælderrollen for at få overskud til at komme i beskæftigelse. Moderen skal bl.a. have hjælp til, hvordan barnet inkluderes i et fællesskab og danner venskaber. Moderens ressourcer er målrettet barnet, og får ikke orienteret jobcentret om, at hun ikke kan deltage i et møde. Moderen risikerer at miste retten til kontanthjælp. Det giver moderen bekymringer om økonomien – og dermed bliver fokus flyttet fra barnet. Igen med det resultat, at effekten af den socialfaglige indsats begrænses eller udebliver.

Ovennævnte eksempler kan undgås med en tværfaglig handlingsplan, da medarbejderne på tværs af sektorer får koordineret indsatsen, så borgeren ikke risikerer at komme i de beskrevne situationer.

Socialpædagogisk støtteordning

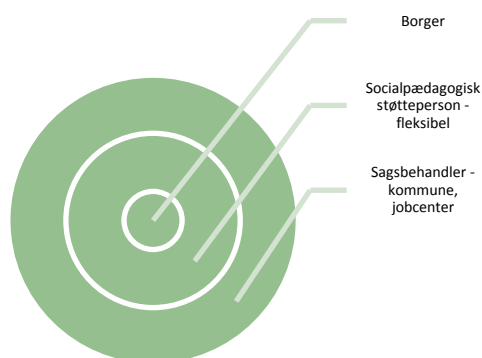
For borgere som har andre udfordringer end ledighed, kan der i mange tilfælde være behov for en støtteperson. Opgaven stiller store krav til støttepersonens kompetencer og de rammer, som støttepersonen arbejder indenfor. Socialpædagogers unikke kompetencer er baseret på en individbaseret tilgang til det enkelte menneske, der motiverer, støtter og engagerer mennesker i deres eget liv. En faglighed som netop indenfor den beskrevne målgruppe kan have afgørende betydning for samarbejdet om beskæftigelsesindsatsen, herunder at få borgeren i beskæftigelse og fastholde tilknytningen til arbejdsmarkedet.

Udover støtte til beskæftigelsesindsatsen kan socialpædagogen også støtte borgeren i at skabe struktur i hverdagen, få styr på økonomien og danne sociale relationer.

Eksempler på støttepersonens opgaver kan være:

- Understøtte og motivere borgeren til udvikling og resultater
- Understøtte at dokumentation og tidsfrister overholdes
- Skabe en tillidsskabende relation til borgeren og sikre samarbejdet med sagsbehandleren i kommunen
- Fungere som bindeled/ brobygger mellem sagsbehandler i kommunen og borgeren

Støttepersonen får bl.a. ansvaret for at understøtte borgeren i, at handlingsplanen overholdes og kontakter kommunen, når delmålene er nået. Hvis der opstår afvigelser i handlingsplanen, som kræver at handlingsplanen skal justeres eller støtten skal ændres, er det også støttepersonen, som er kontaktled. Støttepersonen skal også hjælpe med at koordinere indsatser på tværs af sektorer, fx sundheds- og socialområdet. Desuden hjælper den socialpædagogiske støtteperson med at oversætte embedssprog (fx partshøring) til et sprog som borgeren forstår betydningen og konsekvensen af.

Forslag - Dispensation fra lovkrav om dokumentation og tidsfrister (stand-by ordning)

Som et led i at gøre borgeren aktivitets – og/eller jobparat, kan der være behov for et forløb, som understøtter borgeren i at nå målet.

Alle tilbud i LAB loven er principielt rettet mod at borgeren bliver parat til arbejdsmarkedet. For de aktivitetsparate kan der være behov for forskellige typer af mestringsforløb, som finder sted i andre regi end jobcenterets, f. eks. social- og/eller sundhedsforvaltningen. Borgeren skal selv gennem hele forløbet varetage en kontakt med jobcenteret. Hvis vedkommende ikke evner dette kan det betyde økonomiske sanktioner, der er ødelæggende for det aftalte forløb.

Socialpædagogerne foreslår, at der i lovgivningen etableres hjemmel til, at der er mulighed for - i en periode – en øget fleksibilitet i forhold til tilrettelæggelsen af beskæftigelsesindsatsen (stand-by). Herunder for kravene om fx skriftlig dokumentation, tidsfrister, mødepligt og aktiveringskrav.

Socialpædagogerne foreslår, at sagsbehandleren i kommunen - i dialog med støttepersonen og borgeren - træffer afgørelse om stand-by.

Socialpædagogerne foreslår, at når en borger er omfattet af stand-by ordning, skal der være krav om en personlig tværgående handleplan, og at borgeren tilknyttes en socialpædagogisk støtteperson.

Socialpædagogerne foreslår, at fleksibiliteten maksimalt strækker sig over en periode på 2 år.

Hvis målsætningen om at blive aktivitets- eller jobparat skal indfries, kan det være betinget af, at borgeren har sit fokus på aktiviteten i handlingsplanen, og ikke skal bekymre sig om frister, deltage i møder på jobcentret osv., som ved udeblivelse kan medføre en økonomisk sanktion. En aktivitet kan fx være misbrugsbehandling, behandling for en fysisk eller psykisk lidelse, lære at bo i egen bolig, støtte til forældrerollen, rehabilitering efter fængselsdom mv.

At give borgere med særlige behov en mulighed for at komme på fode og få styr på deres individuelle udfordringer, er helt afgørende for at opnå gode resultater med beskæftigelsesindsatsen.

Borgeren skal i stand-by perioden imidlertid ikke "bare passe sig selv". Når en borger er omfattet af standby ordningen, skal der være krav om, at borgeren får en personlig handlingsplan, og at borgeren tilknyttes en socialpædagogisk støtteperson, jf. tidligere beskrivelse af støttepersonens opgaver. Det er ikke længere blot et tilbud. Støttepersonen har kontakten til sagsbehandleren i kommunen og sikrer, at

handlingsplanen følges og der sker planmæssig fremdrift. Støttepersonen har kontakten til kommunen/jobcenter og orienterer fx én gang om måneden om fremdriften.

Det vil forenkle beskæftigelsesindsatsen i kommunerne og jobcentrene, at medarbejderne ikke skal sende rykkere, indkalde til møder som aldrig bliver realiseret, partshøre, træffe afgørelse om stop af ydelse, genoptage sagen osv.

Socialpædagogerne står naturligvis til rådighed, hvis beskæftigelsesministeriet har spørgsmål eller brug for yderligere oplysninger i forhold til Socialpædagogernes bidrag.